

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik CXIII

Nr 2

WARSZAWA 2006

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Założony przez Xawerego Liskego
w 1887 roku

**ROCZNIK CXIII
2006**

2

**WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
Warszawa 2006**

KOMITET REDAKCYJNY

Jacek Banaszkiewicz, Marian Biskup, Stanisław Bylina,
Dorota Dukwicz (sekretarz), Marian Dygo (zastępca redaktora),
Adam Galos, Magdalena Hufas, Maciej Janowski (zastępca redaktora),
Leszek Jarmański, Tomasz Kizwalter, Wojciech Kriegseisen (redaktor),
Jerzy Michalski, Roman Michałowski, Henryk Samsonowicz,
Jerzy Strzelczyk, Józef Szymański, Stanisław Trawkowski, Roman Wapiński,
Romuald Wojna (zastępca redaktora), Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrzumski

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. (+48 22) 831 02 61
e-mail: kh@ihpan.edu.pl
<http://www.kh.semper.pl>

Adiustacja: Bogusława Pilch

© Copyright by
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk and Wydawnictwo Naukowe *Semper*
Warszawa 2006

© All right reserved. No part of this book may be reproduced,
stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means
without the prior permission of the publishers,
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk and Wydawnictwo Naukowe *Semper*

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej
publikacji w mediach każdego rodzaju wymaga pisemnego zezwolenia
Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk
oraz Wydawnictwa Naukowego *Semper*

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

ul. Bednarska 20A, 00–321 Warszawa
tel./fax (+48 22) 828 49 73
e-mail: semper@semper.pl
<http://semper.pl>
<http://semper.istore.pl>

PL ISSN 0023–5903
Nr indeksu 363103

SPIS TREŚCI

Wojciech Fałkowski, Dwuznaczność przekazu rytualnego. Średniowieczne formy komunikowania społecznego	5
Paweł Hanczewski, „Wolność”, „virtue” i „imperium świata” w koncepcjach Andrew Fletchera of Saltoun (1653–1716)	27
Judith Kalik, Suburban Story: Structure of Jewish Communities in Largest Royal Cities of 18 th Century Crown Poland	47
Jerzy Michalski, Początki opozycyjnej działalności Franciszka Ksawerego Branickiego	75

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Dariusz Andrzej Sikorski, O zastosowaniu analogii powszechnodziejowych dla spraw polskich — replika na odpowiedź Romana Michałowskiego	133
Elżbieta Kowalczyk-Heyman, Co zajęli Litwini około roku 1398?	151

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

W. Baran-Kozłowski, <i>Arcybiskup gnieźnieński Henryk Kietlicz (1199–1219). Działalność kościelna i polityczna</i> — Jacek Maciejewski	159
<i>Die Domkapitel des Deutschen Ordens in Preußen und Livland</i> , wyd. R. Biskup, M. Glauert — Leszek Zygmier	165
M. Thomsen, <i>Zwischen Hauptwache und Stockhaus. Kriminalität und Strafjustiz in Thorn im 18. Jahrhundert</i> — Stanisław Salmonowicz	170
R. Niedziela, <i>Pisma polityczne w okresie bezkrólewia i wojny o tron polski po śmierci Augusta II Mocnego (1733–1736)</i> — Anna Grześkowiak-Krwawicz	173
R. P. Żurawski vel Grajewski, <i>Pojedynek za kulisami wielkiej dyplomacji. Księżna Dorothea von Liven wobec Polski i Polaków</i> — Krzysztof Marchlewicz	176
J. Štaif, <i>Obezřetná elita. Āeská spoleĀnost mezi tradicí a revolucí 1830–1851</i> — Maciej Górny	179
E. Skorupa, <i>Polskie symbole kulturowe przed sądem pruskim 1871–1914</i> — Agnieszka Grzybowska	182
M. Sioma, <i>Stawoj Felicjan Składkowski (1885–1962). Źołnierz i polityk</i> — Janusz Faryś	186
M. Melchior, <i>Zagłada i tożsamość. Polscy Źydzi ocaleni na „aryjskich papierach”. Analiza doświadczenia biograficznego</i> — Anna Landau-Czajka	191

T. Wołsza, <i>Za żelazną kurtyną. Europa Środkowo-Wschodnia, Związek Sowiecki i Józef Stalin w opiniach polskiej emigracji politycznej w Wielkiej Brytanii 1944/1945–1953</i> — Rafał Habielski	194
---	-----

KOMUNIKATY

Ośrodek KARTA zwraca się z prośbą o pomoc	199
Komunikat Komisji Stypendialnej Funduszu im. Jana i Suzanne Brzękowskich	199

CONTENTS

Wojciech Fałkowski, The Ambiguity of the Ritual Communique. Mediaeval Forms of Social Communication	5
Paweł Hanczewski, The Concepts of “Liberty”, “Virtue” and “the World Empire” in the Thoughts of Andrew Fletcher of Saltoun	27
Judith Kalińska, Historia przedmieść: struktura gmin żydowskich w największych miastach królewskich Korony Polskiej w XVIII wieku	47
Jan Michałski, The Beginnings of the Opposition Activity of Franciszek Ksawery Branicki	75
REVIEWS — POLEMICS — PROPOSITIONS	133
CRITICAL ARTICLES — REVIEWS	159
ADVERTISEMENTS	199

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okresy roczne.

- W kraju
 - urzędy pocztowe oddawcze, właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora, oraz doręczyciele w miejscowościach, gdzie dostęp do urzędu jest utrudniony;
 - dział kolportażu Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel./fax: (22) 828 49 73, e-mail: pren@semper.pl — wpłaty należy kierować na konto bankowe Nr 06 1020 1185 0000 4202 0014 0426 z zaznaczeniem na blankiecie przelewu tytułu czasopisma i okresu prenumeraty.
- Ze zleceniem wysyłki do innych państw:
 - dział kolportażu Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel./fax: (22) 828 49 73, e-mail: pren@semper.pl — wpłaty należy kierować na konto bankowe Nr 06 1020 1185 0000 4202 0014 0426 z zaznaczeniem na blankiecie przelewu tytułu czasopisma i okresu prenumeraty; dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Cena opłaconej w wydawnictwie prenumeraty (4 numery) na 2007 rok w kraju wynosi **80 zł**. Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę (pocztą zwykłą) jest w Europie o 100%, a w krajach pozaeuropejskich o 200% wyższa od krajowej.

Poza prenumeratą cena numerów bieżących i archiwalnych ma charakter w pełni wolnorynkowy.

Wcześniejsze i bieżące numery można nabywać bezpośrednio w Dziale Handlowym Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel./fax: (22) 828 49 73, e-mail: pren@semper.pl. Również można je zamawiać we wszystkich księgarniach naukowych i akademickich (cena 1 egz. w tych księgarniach może różnić się od ceny w Wydawnictwie).

Subscription orders (17 US\$ per copy, 68 US\$ per year) available through the local press distributors.

WYDAWNICTWO NAUKOWE SEMPER
ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland
tel./fax: (22) 828 49 73
<http://www.semper.pl>
e-mail: pren@semper.pl

Commercial restriction for this copy: FOR SALE IN POLAND ONLY!